

Divočina

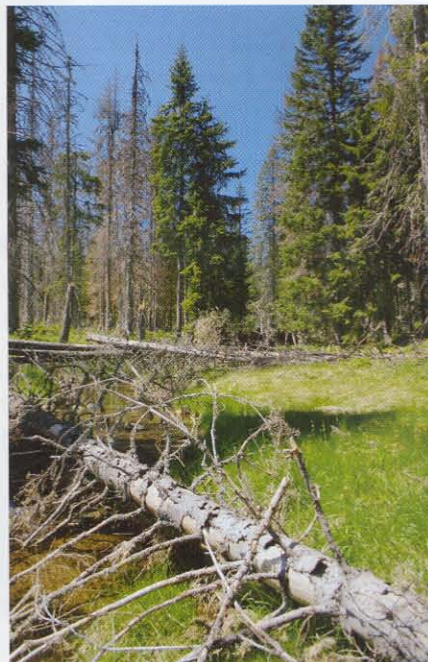
Text: PAVEL HUBENÝ Foto: ZDENKA KŘENOVÁ

„...Tmavé vršky hvozdů vroubívaly tyto prostory modravým, zubatým svým lemem kol a kol, po spoustách korovcem způsobených pokrýval přemnouhou výspu na místě bujných smrčín půdy divoce rozervaný hřbitov padlých kmenů. Bezladně naházené vývraty kupily se tu i onde v báječné pyramidy, věže nebo brány, jinde celou stráň, splývající k pláni, pokrývalo širé, dlouhé pásmo bělavých dřev, jako by proud s drobnou ledovou stříží se svahu se valil, nad roklemi zas, v jichž skalné hloubce bouří ručeje, místy dosud leží, visí, hrozí obrovské kmeny spletené svými větvemi, které časem i větrem se viklají a lámou, až kmen za kmenem spadne s hromovým duněním v propast, odkud ho žádná lidská ruka nevytáhne...“ Eliška Krásnohorská, 1890

Divočinu nelze vytvořit a nelze ji ani jednoznačně definovat

Na jedné straně ji chápeme jako divokou přírodu, ve které zákony přírody převyšují zákony a pravidla lidského systému. Zdá se nám nebezpečná, neboť jsou v ní

obsaženi i tvorové, kteří člověka nerespektují jako pána přírody. A pak je také divočina cosi společenského, co se vymklo kontrole (u lidského jedince i sebekontrole), neboť společenská kontrola byla nahrazena pudovostí, animálností

Mrtvé a živé stromy: harmonie divočiny.

a primitivností. Jako v prvním případě, jde o jev individu nebezpečný, neboť uvolněné pudy a animálnost mohou

Divočina má mnoho podob: někdy mrtví převažují na živými, aby se za nějaký čas karta obrátila.

Stromy, které žijí v harmonii.

zabít, poškodit či zranit. Tím se i tato společenská divočina řadí mezi jevy nekulturní a nebezpečné, ale vzrušující, riskantní a vysoce potentní, protože pouze vyhocené okamžiky přinášejí významné plody. Divočinu můžeme tedy charakterizovat jako prostředí, které není kontrolováno společenskými pravidly, ve kterém hlavní roli hraje přirozenost, pudovost a také zákonitost chaosu. Je nevypočitatelná, riskantní, ale nesmírně stabilní.

Divočina je užší pojem než příroda

Lidé věří, že příroda jsou oni sami a také jejich prostředí. Lidem sice není jasné, jestli například automobil nebo počítač jsou produktem přírody, ale obilné pole už za přírodu celkem bezproblémově považují. K divočině však rozhodně nepatří automobil a PC, a dokonce ani obilné pole. Na hranici pojmu divočiny se však ocitá opuštěná zahrada, ve které rostliny a živočichové žijí bez přímého vlivu člověka, a dokonce i lidé, kteří v takovém prostředí přežívají, odloučení od společnosti...

Divočina je trvale přítomná v našem podvědomí

Označuje naše nejhlubší pohnutky a vymezuje prostor, kterému je lepší se vyhnout. Je přijatelné jej navštívit, je nedůstojné a riskantní v něm žít. Je žádoucí jej ničit, kontrolovat... Prostě povznést... Divočina je prostředím archetypálním. Naší kolébkou, na které lze modelově

trénovat schopnost přežití. Je tomu tak v celé naší kultuře, a podíváme-li se i na současnou kinematografii tímto pohledem, vidíme, že většina akčních filmů, detektivek, pohádek, fantasy a jiných produktů je postavena na zkouškách hrdiny v divokém, tj. nekontrolovatelném a primitivním prostředí. Úspěšnost hrdiny pak spočívá ve schopnosti přežít v divočině, ale nejen to, také ve schopnosti ji alespoň lokálně ovládnout a kontrolovat. Proto každé zastání se divočiny je vnímáno v podstatě protispolečensky a ti, kteří ji obhajují, nejsou hrdiny, ale

naopak slabochy, nekulturními lidmi... extremisty... Zároveň je divočina častým útočištěm, kam filmoví a literární hrdinové utíkají před zlosynů světa, aby se po čase posílnění vrátili do světa všedního.

Možná si to nechceme přiznat, ale divočina na Šumavě už existuje. Je všude. Vtírá se do blízkosti obydlí na dávno opuštěných zemědělských pozemcích, na skalách a mokřinách, které prostě nemáme sílu (a pro než nemáme ani ekonomický motiv) obhospodařovat. Všude, kde leží nebo stojí mrtvé stromy, tam se rýsuje divočina. Jsou tu skutečné kusy divočiny jako pralesy nebo rašeliníště, pak také potomci divočiny původní, staré stromy, staleté keře borůvek, brusnic... A také zapomenuté kouty přírody s divočinou sotva padesátiletou.

Divočina není výmyslem ochránářů. Ona prostě je. Je výjimečná, jedinečná a na Šumavě vždy ovládala velké a rozlehlé prostory.

A k Šumavě odpradáвна patří...

Mgr. Pavel Hubený
Správa NP a CHKO Šumava
pavel.hubeny@npsumava.cz

Stromy, které nikdo nekácí.

Stromy, které nikdo nesází.